No. 633. # DE TIJD. **1849.**

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

MAANDAG, 14 MEI. *Dieu et mon droit.*

BIJ DE KROONING VAN WILLEM III,

te AMSTERDAM, den 12 van Bloeimaand, 1849.

Wat hooggetij, mijn vaderstad!
Doortrilt de vest met jonger leven,
Wier cirkelboog, aan 't IJ beschreven,
De kerne van het land bevat?
Dreunt, als voor vijf-maal honderd jaar,
In 't juublen uwer markt en grachten,
Het danklied eener vrome schaar
Bij 't Levend Brood van Gods Altaar,
Bij 't vuur, dat zwijmt voor Hooger Krachten! *
Is hier iets Hemelsch' neêrgedaald
Waarvan gij groent, waarvan gij straalt?

Of licht - ontvangt gij in uw kreits
Met dankbre trouw en eerbetooning
De schimme van den Duitschen Koning,
Die uwen lof sprak, hoog en weidsch,
En achter 't needrig wapenbord,
Het wapenbord der molenwieken, †
Den gouden dageraad deed kricken,
Die 't scheeprijk IJ eens overstort,
En waar de glans het pand van wordt,
De glans, u, met de hoogste Kroon,
Geschonken door den Keizerszoon? §

Waait van uw handelsvloot alom
Uw oude driekleur fier ten hoogen,
Wijl we op een mare tintlen mogen,
Als voor twee eeuwen luchtwaards klom;
De mare: » Volk van 't vrij geslacht,
Dat, met Civilis, geen Latijnen
Noch, met uw Graven, Duitschlands macht
Ooit afgevergde hulde bracht!
Geboren — niet om weg te kwijnen
In vreemden landaards heerschappij —
Maar tot de vrijheid — Gij zijt vrij!" ?

Werd daar een macht uit God omhoog
Dees dagen zichtbaar in ons midden,
Dat wij dus juublen, weenen, bidden,
En 't vaandel waait van d'eereboog?
Geen Hemelwonder, Koningsgift,
Geen Vrijheidsboodschap koom ons tegen —
Maar wat, wat staat er allerwegen
Voor ieders huis en hoofd gegrift?
Een woord van vreugd, een woord van zegen,
Dat Gode welgevallig bleef:
» De Koning komt!" - » de Koning leef!"

De Koning! steiger op mijn zang
Zoekt in de wijdste hemelwelven
Een ruimte, een weêrklank, waard uws-zelven:
De druk des aardkrings wordt mij bang!
Ontspringt in vuurvlam, elk akkoord!
Dat opstroomt uit den grond mijns harten!
Mijn Zon — neen! 't licht, dat God behoort,
Mocht roemvol alle nevlen tarten:
De zon der Koningen ontgloort:
De Koning, van Gods kracht omstraald,
Wordt door zijn kindren ingehaald.

Laat af van 't aanzien des Persoons!
Laat andren, laat den vleier over
Dien wierookwalm, dat huldelover
Des menschelijken eerbetoons!
Mijn zangster, neen! verneêr u niet
Met uit des Prinsen jonglingsjaren,
Uit wat aanspraakloos henenvliet,
De deugden zorglijk saam te gaâren,
Waarom het hart hem hulde bied!
Geen deugd, geen krijgsmoed geeft hier recht —
Maar 't goud, dat God zijn kruin omvlecht.

De zoon van Willem — Willem-zelf —
De dierbre spruit van 't trouw Oranje —
(Wat volksgril dweep in 't dol Germanje!)
Neemt plaats in onze Koningswelf;
Neemt plaats op onzen Vorstenstoel:
En 't Alziend Oog slaat dáar hem gade:
Doorziet zijn hart, zijn woord, zijn dade,
Met strengen blik, maar vol genade:
Dáarvan heeft Willem 't ziels-gevóel.
En zou hij, daar de Heer hem ziet,
Gods wet vergeten? — Neen! dat niet!

Hij voelt de liefde van zijn volk:
Nog bijna vreemd aan Hollands zonen,
Hoort hij, in duizend vreugdetonen,
Zijn naam, die klinkt door wolk aan wolk;
Ziet hij 't Oranje op ieders kleed,
Gelijk het woont in ieders harte:
Schoon de Eeuwgeest Vorst bij Vorst versmeet;
Ja, om een volk, verdoold en wreed,
Sofiaas Vader buigt in smarte.
Neen! hij beschaamt die liefde niet! -
't Is God, die in zijn harte ziet!

In 't Middeleeuwsche tempelchoor,
Wiens wanden sedert zoo veel jaren
Van veler beê getuige waren:
Treedt, Mannen uit het Volk! treedt voor!
Brengt, daar, onze eeden aan den Vorst,
Met Hollandsch zuiver bloed in de ader;
Die, bij den náam van d'eedlen vader,
Zijn hart moog dragen in de borst!
» Wij zweeren, God! — wat wanklen dorst! —
Met hart, en mond, en rechter hand,
Den Koning trouw en 't Vaderland!"

En hij! — Daar ligt zijn kroon en staf:
Daar staat de bloem der Nederlanden:
Partijen, sekten, scholen, standen —
Daar legden zij hun leuzen af,
Om, voor het oog van God, dit uur
Een burger van den Staat te wezen:
De hoop vervult de plaats van 't vreezen:
Oranjes plicht is zwaar en duur —
Maar God kan sterken, als voor-dezen
» Zoo waarlijk help mij God, de Heer —
Als ik mijn Volk getrouw regeer!"

Dat hoort Gij op uw Hemeltroon,
Gij, die de duizend waereldbollen
Sints eeuwen door het ruim doet rollen —
In orde - ondenkbaar grootsch en schoon! —
Gij, zonder Wien geen musch ter aard,
Geen haar des hoofds ooit is gevallen,
Gij, die de duizend duizendtallen
Van zielen, naar verscheiden aard
Volschapen hebt! Gij, Heer van allen!
Geef Gij den Koning kracht en moed! -
Beschut zijn hoofd! - Geleid zijn voet! -

Bewaar hem! - Steun hem! - Steun ook haar,
De schoone Dochter der Germanen,
Die zich een weg heeft mogen banen
Naar 't hart van Neêrlands burgerschaar.
Zij strek hem troost in alle ramp!
Zij sta, bij 't woelen onzer tijden,
En levenslang, aan hem ter zijden!
Ontsteek voor hen een Pinksterlamp,
Hun ziel verlichtend, ook in 't lijden!
En eindlijk, God! verêng den band,
Die 't Stamhuis bindt aan Nederland!

J. A. Alberdingk Thijm.

* Het jaar 1345 is dat van het Mirakel van Amsterdam.

† De drie zilveren kruisen in het Stadswapen verbeelden, zegt men, molenwieken.

§ Maximiliaan, Roomsch Koning, kende Amsterdam het recht toe de Keizerlijke kroon boven haar wapen te voeren.

Was gisteren de dag van 's Konings intrede in de Hoofdstad plegtig en indrukwekkend, nog gewigtiger is voorzeker de dag van heden, waarop de Koning trouw zwoer aan de Grondwet en waarop het plegtig verbond met eede werd bevestigd tusschen Willem III en het getrouwe volk van Nederland.

Reeds vroeg in den morgen kondigde een saluut van 101 kanonschoten en het spelen der klokken de plegtige inhuldiging aan. Eene vrolijke drukte heerschte in alle straten en langs alle grachten. Het weder, gisteren nu en dan eenigzins ongunstig, was heden voortreffelijk en luisterde het feest niet weinig op.

Tegen twaalf ure waren de leden der Staten-Generaal in het Paleis bijeengekomen, en begaven zich vervolgens, begeleid door een eskorte infanterie, van dáár te voet naar de Nieuwe Kerk, aan welker ingang zij door Aide-Ceremoniemeesters ontvangen en geleid werden naar hunne zitplaatsen, tegenover den Troon, alwaar zij zich in eene openbare en vereenigde zitting constitueerden. De heer graaf van Limburg Stirum opende de zitting met de volgende toespraak:

Heeren Leden der Staten-Generaal!

»Eene verhevene plegtigheid brengt ons thans zamen in de hoofdstad des Rijks. Zoo straks zal Zijne Majesteit Willem de Derde de heilige belofte afleggen, van te zullen onderhouden en handhaven de Grondwet, te verdedigen de onafhankelijkheid van het grondgebied des rijks, te beschermen de vrijheden en regten zijner onderdanen; en daarna door u, als vertegenwoordigers des Volks, worden gehuldigd als Koning; met de wederkeerige belofte, dat wij, als getrouwe Staten-Generaal Zijne onschendbaarheid en de regten Zijner kroon zullen handhaven.

»Tot het afleggen en ontvangen dezer wederkeerige belofte is deze vergadering bestemd, waarvan ik, overeenkomstig de bepaling der grondwet, de leiding op mij neem, en die ik thans verklaar te zijn geopend."

Na deze openingsrede, gaf de President voorlezing van de namen der leden, welke de commissie zou uitmaken ter ontvangst van Z. M. den Koning aan den ingang der vergaderzaal, in de volgende orde:

Corver Hooft, Sasse van Ysselt, Luyben, van Zuylen van Nijevelt, Thorbecke, van Naamen, Taets van Amerongen, van Eck, Leclercq, van Heeckeren, Slicher van Domburg, van Walcheren, Ter Bruggen Hugenholtz, Cost Jordens, Beerenbroek, de Jong, Storm van 's Gravesande, Wijnaendts, van der Heiden Reinestein, Villars de Pité.

De Ministers en de Leden van den Raad van State, die almede in het Paleis waren bijeengekomen, begaven zich van dáár gezamenlijk te voet naar de Kerk; werden insgelijks door Aide-Ceremoniemeesters ontvangen, en naar hunne plaatsen geleid.

Het Corps diplomatiek, tot het bijwonen der plegtigheid uitgenoodigd, werd een weinig daarna mede door Aide-Ceremoniemeesters naar de voor hetzelve bestemde tribune geleid.

De Ministers van Staat, de Kanselier en de Grootkruisen der Orden, de Hooge Raad der Nederlanden, het Hooge Militaire Geregtshof, de Gouverneurs der provinciën, de Algemeene Rekenkamer, de Hooge Raad van Adel, Raden en Generaal-Meesteren der Munt, en alle andere kollegiën en Staats-Ambtenaren, voor welke tribunes ingerigt waren, alsmede alle verdere personen van toegangsbewijzen voorzien, begaven zich in de Kerk op het aangewezen uur.

H. M. de Koningin, benevens HH. KK. HH. de Prinsen van Oranje en Maurits, en Hare KK. HH. Prinses Louise der Nederlanden en derzelver dochter, voorafgegaan en gevolgd door een eskorte kavalerie, en begeleid door de eerewacht te paard, en voorts op dezelfde wijze als gisteren bij de plegtige intrede, reed kwartier voor één ure van het Paleis naar de vergaderzaal.

De Vorstinnen werden aldaar ontvangen, en naar de Koninklijke tribune geleid door eenen ceremoniemeester en zijne aides. De slepen van Hoogstderzelver mantels werden door pages gedragen. Aan harer Majesteits regterhand waren HH. KK. HH. de prinsen, ter linkerhand HH. KK. HH. de princessen gezeten.

Des namiddags ten één ure verliet Z. M. de Koning met HH. KK. HH. de Prinsen, onder het losbranden van het geschut en het spelen der klokken, het Paleis en begaf zich te voet naar de Kerk, met den volgenden trein:

a. De koningen- en herauten van wapenen, met hunne trompetters, te voet;
b. de kamerheer-ceremoniemeester;
c. zes kamerheeren, gaande twee aan twee;
d. de groot-officieren van het Huis des Konings;
e. het Rijks-Zwaard ontbloot, gedragen door den generaal graaf de Perponcher, begeleid door twee ordonnans-officieren des Konings;
f. de Standaard van het koningrijk, gedragen door den vice-admiraal Lucas, begeleid door twee ordonnans-officieren des Konings;
g. het Vaandel van het 8ste regement infanterie, en de Standaard van het 2de regement dragonders;
h. het vaandel van de dienstdoende schutterij te Amsterdam, en het Vaandel van het regement grenadiers en jagers;
Vaandels en Standaard werden gedragen door de respective kolonels of kommanderende officieren;
i. Z. M. de Koning, benevens HH. KK. HH. de prinsen;
k. het Militaire Huis des Konings, en de adjudanten van HH. KK. HH.
l. De Vlag-officieren en Generaals;
m. zes Kamerheeren, gaande drie aan drie.

De koninklijke Kroon, de koninklijke Scepter, de Rijks-Appel en de Grondwet van het Rijk, liggende op rood fluweelen kussens, waren op eene credens-tafel in de nabijheid van den Troon nedergelegd.

De Koning werd door de straks genoemde commissie uit de Staten-Generaal aan de deur van het voor deze vergadering ingerigte gebouw ontvangen en naar den Troon geleid, voorafgegaan en gevolgd als hierboven is omschreven.

's Konings binnentreden in de kerk werd met het trompetgeschal aangekondigd, dat aanhield tot dat Hoogstdezelve gezeten en de stoet geschaard was.

Z. M. was in generaalsuniform met roodfluweelen mantel met hermelijn omzoomd, versierd met gouden leeuwen.

Hare Majesteit de Koningin droeg een kleed van wit satijn met hermelijn en een schitterend diadeem op het hoofd.

Z. M. de Koning plaats genomen hebbende op zijnen troon, aan zijne regterhand hebbende Z. K. H. Prins Hendrik en aan zijne linkerhand Prins Frederik der Nederlanden, namen de groot-officieren achter Hoogstdeszelfs zetel stand; het militaire huis, de adjudanten, en de kamerheeren, regts en links, op de trappen van den Troon; de standaard van het Koningrijk regts, en het rijks-zwaard links, op den tweeden trap van den Troon; het vaandel der Schutterij en dat der Grenadiers en Jagers regts, en het vaandel der Infanterie en de standaard der Dragonders links, op den eersten trap van den Troon; de kamerheer-ceremoniemeester ter regterzijde voorwaarts, en de beide koningen van wapenen regts en links van den Troon.

De vier Herauten van wapenen bleven in de Kerk in de nabijheid van den ingang.

Aldus omgeven en nedergezeten zijnde, hield Z. M. de volgende toespraak:

Mijne heeren Leden der Staten-Generaal!

»Door Mijne geboorte en de Grondwet, na het afsterven van Mijnen onsterfelijken vader, tot den Koninklijken troon der Nederlanden geroepen, heb Ik onmiddellijk de regering aanvaard, en dit plegtig aan alle Mijne beminde onderdanen bekend gemaakt.

»Thans is het oogenblik daar, dat Ik, voor het oog van den Almagtige, die het lot van Koningen en Volken in handen heeft, Mij, onder inroeping van Zijnen heiligen naam, aan mijn edel, trouw en ordelievend volk zal verbinden.

»Hoog is de betrekking waarin ik geplaatst ben, zwaar zijn de pligten die op Mij rusten. Ook den koningen kleven menschelijke zwakheden aan, en daarom behoeven zij instellingen en zelfstandige voorlichting, opdat de kroon een brandpunt blijve, dat weldadigen gloed verspreidt.

»Dit volk, dat een der eersten is geweest, om uit de duisternis, het geweld en de verdrukking der middeleeuwen, orde en vrijheid, en waarborgen voor het behoud van beide te voorschijn te roepen, heeft ook thans weder, naar de behoefte des rijks, zijne instellingen herzien en bevestigd. Koning en volk, Oranje en Nederland hebben met kalmte dit gewigtig werk volbragt, en de onberekenbare voorregten van rust en vrede zijn het deel van den dierbaren Nederlandschen grond gebleven.

»Indien wij het oog slaan op de beroeringen, die een groot deel van Europa teisteren, op de vernietiging der bronnen van bestaan en welvaart, die zulke treffende lessen geven, laat ons dan Gode dankbaar zijn, die het dierbaar Vaderland heeft behoed, en sluiten wij ons dan naauwer en naauwer aaneen, opdat wij Zijnen zegen mogen waardig blijven!

»Laten wij ons dagelijks afvragen, of wij onze pligten als Nederlanders jegens het vaderland, Ik als Koning, Gij als Vertegenwoordigers des Volks hebben vervuld; en die regter, die in ons binnenste is, dien niemand verloochenen kan, zal ons den weg wijzen tot handhaving der eer, tot bevordering van het belang des lands.

»Onze rustige houding in deze bewogene tijden heeft ons niet slechts behoed voor groote rampen, zij heeft ook het aanzien des Rijks vermeerderd, want zij heeft de bewondering van alle beschaafde volken tot zich getrokken.

»Ik verbind mij aan een volk, grooter in deugden dan in het bezit van een uitgestrekt grondgebied, krachtiger door eensgezindheid dan door zielental. Het is eene grootsche roeping, Koning van zulk een Volk te zijn."

Deze rede uitgesproken hebbende, stond Z. M. op en vervolgde aldus:

»Ik zweer, aan het Nederlandsche volk, dat ik de grondwet van het Rijk steeds zal onderhouden en handhaven.

»Ik zweer dat ik de onafhankelijkheid en het grondgebied des Rijks met al mijn vermogen zal verdedigen en bewaren; dat ik de algemeene en bijzondere vrijheid en de regten van al mijne onderdanen zal beschermen, en, tot instandhouding en bevordering van de algemeene en bijzondere welvaart alle middelen zal aanwenden, welke de wetten ter mijner beschikking stellen, zoo als een goed Koning schuldig is te doen."

»*Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig.*"

Deze eed met zigtbare ontroering door Z. M. afgelegd zijnde, nam Z. M. andermaal plaats op zijnen vorstelijken zetel.

Gedurende deze plegtigheid stonden alle aanwezigen van hunne zitplaatsen op.

Alsnu werd de Koning gehuldigd door de Staten-Generaal. De voorzitter dezer vereenigde zitting kwam daartoe voor den Troon, tot het uitspreken der bij de Grondwet voorgeschreven plegtige verklaring, welke vervolgens door hem en door elk der leden, hoofd voor hoofd, beëedigd werd (1) en aldus luidde:

»Wij ontvangen en huldigen, in naam van het Nederlandsche volk en krachtens de Grondwet, u als Koning; wij zweren, dat wij uwe onschendbaarheid en de regten uwer kroon zullen handhaven; wij zweren alles te zullen doen wat goede en getrouwe Staten-Generaal schuldig zijn te doen."

»*Zoo waarlijk helpe ons God almagtig.*"

Onmiddellijk na de hoofdelijke beëediging zwaaide een der koningen van wapenen zijnen schepter, en zeide met luider stem: *Zijne Majesteit* KONING WILLEM III *is ingehuldigd*, en riep driemaal uit: *Leve de Koning!* welke kreet driemaal werd herhaald door den anderen koning van wapenen.

Het trompetgeschal deed zich dadelijk hooren met het vaderlandsche lied van Wilhelmus, een daverend hoezeegeschal weergalmde door de wanden van het gebouw, terwijl het orgel werd bespeeld tot dat HH. MM. hetzelve verlaten hadden, waarna op een daartoe gegeven sein, de plegtigheid aan het volk werd bekend gemaakt door een koninklijk saluut van 101 schoten en 't spelen van alle klokken.

De beide koningen van wapenen begaven zich alsnu buiten het gebouw, en wierpen strooipenningen, waarop aan de eene zijde: *Willem III, Koning der Nederlanden, Ingehuldigd* 12 *Mei* 1849, en aan de andere zijde: *Grondwet Art.* 50, 51, 52. Hetzelfde deden ook de vier herauten te paard, vergezeld van kavallerie, op de daartoe aangewezen plaatsen.

HH. MM., de leden van het Koninklijk Huis, de leden der Staten-Generaal, de Ministers, de Leden van den Raad van State, het korps diplomatiek, de Staats-Ambtenaren en Kollegiën, en eindelijk al de overige aanwezigen hebben de Vergaderzaal verlaten op de wijze en in de volgorde als bij het programma is omschreven.

Na afloop der plegtigheid verscheen de koninklijke familie onmiddellijk op het balkon van het paleis en werd door de tallooze menigte met uitbundige geestdrift begroet, hetgeen door de vorstelijke personen en ook door den jeugdigen prins van Oranje allerminzaamst werd beantwoord. Toen HH. MM. zich weder naar binnen hadden begeven, verdeelde een groot gedeelte der nieuwsgierigen zich in verschillende rigtingen om de herauten van wapenen te volgen, en in bezit van gedenkpenningen van het huidige feest te geraken.

De illuminatie, die heden avond in de hoofdstad zal worden ontstoken tot sluiting van het voor de geheele natie zoo belangrijk feest van de inhuldiging des Konings, belooft, door zulk een zacht weder als wij heden mogen genieten, begunstigd, zeer luisterrijk te zullen zijn. Talloos zijn de toestellen, die daartoe voor de particuliere woonhuizen en de openbare gebouwen zijn gemaakt. Bijzonder prachtig zullen zich voordoen de beurs en de verlichting aan de Hooge Sluis. Ook het *Café Restaurant* op den Dam zal prachtig met gas worden verlicht.

Gisteren bij de aankomst van Z. M. voor de Willemspoort, is de heer Burgemeester dezer stad met heeren Wethouders en verdere stedelijke autoriteiten Z. M. genaderd en heeft de heer P. Huidekoper HD. verwelkomd met de volgende aanspraak:

SIRE!

Het Bestuur van de Hoofdstad vereenigt zich met hare bevolking om Uwe Majesteit, bij de intrede der stad, eene eerbiedige betuiging van hulde en verknochtheid aan te bieden, en de beste wenschen over te brengen, over Uwe Majesteits Regering, die op morgen plegtig wordt ingewijd.

Langdurig en gezegend zij deze Regering; Uwe Majesteit ontvange daarvan door Godes Beschikking de meest afdoende blijken! De zegen van vrede en voorspoed worde bij voortduring in dit rijk genoten, en dankbaar door de bevolking erkend en gewaardeerd! En moge de Nederlandsche Natie, onder alle omstandigheden, bij lief en leed, steeds doordrongen blijven van het denkbeeld van getrouwdheid en liefde aan haren beminden Koning!

Z. M. de Koning heeft breedvoerig op deze aanspraak geantwoord, en blijkbaar was het te zien, dat Z. M.

(1) De heer Godefroi (Israëliet) legde dien eed af met gedekten hoofde, de ministers vertegenwoordigers hebben den eed nu niet afgelegd.

hoogst voldaan was over de wijze op welke alles tot deze plegtige ontvangst was ingerigt, maar het gegons van het volksgewoel, dat zich in alle rigtingen deed hooren, maakte het eene volstrekte onmogelijkheid voor den eenigzins op afstand staande, de woorden zelve te verstaan.

De Katholijke Kerk heeft door alle eeuwen heen het lager Onderwijs behartigd.

II.

De levensbeschrijvers van Luther hebben het hem als eene groote verdienste toegekend, dat hij ten tijde der reformatie de school tot volksschool inrigtte en in het schoolplan het lezen en schrijven, doch niet het rekenen invoerde; zij voegen er bij dat de Jesuiten ook tot hetzelfde middel hun toevlugt hebben genomen om Luther en consorten tegen te werken.

Men moet het bekennen, die daad van den hervormer is allerbelangrijkst. Indien Luther geene andere verdienste had, dan dat hij enkel het lezen en schrijven in de school bragt, en zelfs niet eens het rekenen er in brengen kon, dan heeft hij waarlijk ten opzigte der scholen niet de minste verdienste. Ook voor en tot aan den tijd van Luther moet het lezen en schrijven en zelfs het rekenen reeds tot het schoolplan behoord hebben, anders hadden in dien tijd de geleerde mannen, waaronder ook Luther, niet bestaan, die toch waarlijk ook wel het lezen, schrijven en rekenen verstonden. Mist men het rekenen in het plan van Luther, misschien heeft hij het daarom weggelaten, wijl hij voorzag dat de menschen zich met hem en door hem nog veel verrekenen zouden.

De Jesuiten hebben veel meer gedaan voor de school en voor de vorming van het volk dan Luther en al zijne consorten, ja zelfs zoo uitstekend veel, dat de groote Baco van Verulam uitriep: *Consule scolar jesuitarum!* — Hunne scholen muntten vooral daarom boven alle andere uit, omdat zij met en benevens de zoogenaamde vorming van het volk ook echte godsvrucht kweekten. Even als in de vroegere eeuwen hebben ook de Jesuiten het rekenen als een der vrije kunsten onderwezen. Overigens is het eene waarheid dat in Luther's tijd de onwaarheid reeds begon wortel te schieten en dat velen, die de wetenschappen moesten kweeken, in de plaats daarvan zich aan zinnelijke uitspattingen overgaven, waardoor het alleen mogelijk is geworden aan Luther zijne revolutie in de Kerk zooveel uitbreiding te doen erlangen.

Men zou boekdeelen moeten vullen indien men slechts ter loops wilde aanstippen wat sedert de reformatie schier in alle bisdommen door de Kerk voor de school gedaan is; men begint slechts verslapping te ontwaren daar waar goddelooze ministers òf het onderwijs aan de geestelijkheid onttrokken, òf waar roofzieke vorsten zich de fondsen der Kerk, waaruit de scholen gealimenteerd werden, toeëigenden, en daarvan voor de leus eenige staatsscholen onder de leiding van huurlingen oprigtten.

Wij zullen daarom ten slotte nog slechts eenige vrome instellingen in de Kerk opnoemen, welke sedert de reformatie zich op de vorming van het volk hebben toegelegd.

(*a*) *De broeders der christelijke scholen* (frères ignorantins) eene vereeniging tot kosteloos onderwijs der jeugd gegrondvest te Rheims in 1659 door den kanunnik M. de la Salle. Deze zijn door gansch Frankrijk verspreid en het is hunne taak aan de kinderen, de beginselen der godsdienst en het eerste elementair onderrigt in te prenten.

(*b*) *De scholen der liefde* (Ecoles de charité) voor beide geslachten. Het is onmogelijk het aantal dier scholen in schier alle gemeenten van Frankrijk naauwkeurig op te geven.

(*c*.) *De orde van Maria's bezoeking*, gesticht door den H. Franciscus van Sales, bisschop van Geneve, en Francisca de Chantal, in 1517; en in 1618 door den Paus gemagtigd, om ook het onderwijs der kinderen aan zich te trekken.

(*d*.) De *Ursulinerssen*, gesticht door Angela van Brescia in 1537, om behoeftige zieken te verplegen, en de opvoeding van jonge meisjes te leiden. Paus Paulus III bevestigde deze orde in 1544, en stelde haar als hoofdvoorwaarde de opvoeding van het vrouwelijk geslacht.

(*e*) De *Vaders der Christelijke leer*, welke Cesar de Bus in 1592 stichtte en Paus Clemens VIII in 1597 bevestigde, en die zich met het onderwijs der kinderen moesten belasten.

(*f*) De *zusters der school van het kindje Jesus*. In 1681 werden er Seminarien opgerigt, waarin onder de leiding van den Franciscaner Nicolaas Barne, onderwijzeressen werden gevormd, die zich moesten verbinden, het onderwijs steeds kosteloos mede te deelen.

(*g*) De *Piaristen* hebben tot hoofddoel het onderwijs en de opvoeding der knapen. De geestelijke Josef Calasanzius († 1648) heeft deze instelling gevestigd en met toestemming van Paus Clemens VIII eene congregatie van wereldlijke priesters tot datzelfde doel verbonden.

(*h*) De *priesters der missien* ingesteld door den H. Vincentius de Paula vereenigden als het ware de bedoelingen van alle bovengenoemde congregatien in de hunne.

Volgens de jongste berigten uit Frankfort heeft de Rijksbestuurder na 24 uren beraads verklaard het nieuwe programma van het rijksministerie niet als dat van het rijksgezag te kunnen erkennen. Daarop is het ministerie afgetreden. Nu is er geen ander ministerie meer mogelijk dan een radikaal of een minderheidsministerie; alsdan geeft de Rijksbestuurder zijne magt over in handen van Oostenrijk en Pruissen als Bondsvoorzitters, en de Pauluskerk wordt van zelve ontbonden.

Eergisteren avond werd in de Remonstrantsche Kerk alhier plegtig herdacht het vijfentwintig-jarig bestaan van het Nederlandsch Genootschap tot zedelijke verbetering der gevangenen. De heer inspecteur der gevangenissen, de buitengewone hoofdbestuurders, de bestuurders en een aantal commissien uit de regterlijke magt, het schoolonderwijs en van verschillende kerkelijke gezindheden woonden deze plegtigheid bij, gelijk mede de afgevaardigden der onderscheidene afdeelingen, vele leden en eene aanzienlijke vrouwenschaar.

De voorzitter van het genootschap, de heer Suringar, trad als spreker op, en na met een enkel woord gewag te hebben gemaakt van de oprigting van het genootschap op den 12den Nov. 1823, stelde hij zich de twee volgende vragen ter beantwoording voor: Wat is er geschied en wat staat ons te doen, zoo met betrekking tot de gevangenen als de ontslagene gevangenen. Wat betreft de bemoeijingen van het genootschap ten nutte der gegenen, wees de spreker op zes bijzonderheden, als: het vestigen van de aandacht op de zaak, het bezoeken van gevangenen, het verspreiden van lektuur, het bevorderen van schoolonderrigt en godsdienstige opleiding (waaraan het genootschap sedert de oprigting heeft ten koste gelegd zeven en negentig duizend twee honderd twee en negentig gulden zes en zeventig cents), de afscheiding der jongere van de ouderen en het onderzoek naar het beste gevangenstelsel. In het tweede deel werd gewaagd van de bemoeijingen met ontslagenen, van vele teleurstellingen en van een aantal welgeslaagde pogingen. Eene der afdeelingen heeft 132 personen aan werk geholpen; waarvan 82 zich deze gunst hebben onwaardig gemaakt en 50 zich goed hebben gedragen.

De spreker eindigde met wenken over den toekomstigen gang van het genootschap ook ter voorkoming van misdaad, beval de instelling aan de belangstelling zijner landgenooten en besloot zijne rede met wenschen en toesprakEN voor het heil des vaderlands, en van den geëerbiedigden Koning.

De *Stads Courant* deelt het volgende staaltje mede van de verhalen, waarop de Noord-Amerikaansche bladen hunne lezers vergasten:

»Een Fransche, te Vera-Paz gevestigde doctor, die, behalve zijne praktijk, ook met het bestuur van uitgestrekte landhoeven belast is, onlangs zekere graverswerken doende uitvoeren, met oogmerk om eene gracht daar te stellen, langs welke hij de voortbrengselen zijner landerijen naar zee mogt kunnen vervoeren, ontdekte hij in de diepte der baai van Honduras den mond van een Monumentaal Kanaal, 75 mètres (Nederlandsche ellen) wijd, en in regte lijn zuidwestwaarts aanloopende. De zijden van hetzelve waren van ontzettend groote, ruw behakte steenen opgetrokken. De beide zijmuren, die evenwijdig bleven voortloopen, zijn verscheidene uren ver gevolgd geworden. Den voet van het gebergte bereikt hebbende, waar thans de vulkaan Fuego aan het branden is, en geweldig groote boomen, die den ingang belemmerden, weggehouwen hebbende, ging men door onder een gewelf van 100 mètres hoog en even wijd als het kanaal. Niets van de overblijfselen der oude cyclopische bouwwerken in Griekenland kan een toereikend denkbeeld geven van het ontzettende metselwerk der wallen van dit hol. Het kanaal stond vol zout water, 20 mètres diep.

»Onze onversevrokken landsman aarzelde niet, met eenige Indianen aan boord eener schuit te gaan, welke hij naar de plaats had doen brengen, en 18 uren daarna (zoo men zijn vertelsels gelooven wil) kwam hij uit de Stille Zuidzee tusschen Guatimala en St. Salvador, door eene ontzettend ruime grot, welke de visscherslieden dier kust des Duivelsmond noemen, een bijgeloof, dat hen afschrikt heeft er immer in door te dringen. Geheel het verwulfde deel van dit bouwwerk ontving licht door pijpen als mijnputten, welke naar de oppervlakte van den bovengrond gehaakt had, en de geheele lengte door is de gracht voor de grootste schepen bevaarbaar. Reeds de heer Alexander Humboldt heeft van Amerikaansche bouwwerken gesproken, die van hooge oudheid getuigen en een bijzonderen trap van beschaving aan den dag leggen; maar zijne geleerden beschrijvingen geven geen denkbeeld van het bestaan van zulk een monument."

»Welk een groot volk, roept bij deze gelegenheid de *Washington-Union* uit, »moet deze gewesten bewoond hebben! Bevestigd zich dit nieuws, dan is er op eenmaal eene gemeenschap tusschen de twee halfronden daargesteld dwars door het Amerikaansche vasteland, en voor Europa blijft er nu niets te doen over dan door de landengte van Suez te breken. Misschien is nog eenmaal Engeland zoo gelukkig van ook daar een »Monumenteel Kanaal" en een »menschenwerk te boven gaande Grot" te ontdekken, die gemeenschap verschaffen zullen tusschen de Middellandsche zee en de Arabische golf."

Krachtens een Koninklijk Besluit van den 22sten April ll., zullen de militiens der ligting van 1848, die bij de verschillende corpsen van het leger in reserve zijn geplaatst, voor den tijd van 3 maanden, en wel van den 1 Junij tot den 31 Augustus dezes jaars, in werkelijke dienst worden opgeroepen, ten einde gekleed en in den wapenhandel geoefend te worden. De lotelingen en nommerverwisselaars, die in het vorige jaar in reserve zijn gesteld, daaronder begrepen die militiens, die in 1848 voor het buitengewone contingent, in vervanging van manschappen der ligting van 1846 of 1847, zijn ingedeeld, moeten dus op 1 Junij in de hoofdplaats hunner provincie of bij hun corps aanwezig zijn.

KAMPEN, 8 Mei. Omtrent den verschrikkelijken brand te Grafhorst verneemt men dat dezelve, uit welke oorzaak is onbekend, in een hooiberg is ontstaan. De vlammen namen zoowel boven- als onder den wind met zoo veel spoed de overhand, dat binnen den tijd van drie uren zeven en vijftig huizen, bewoond door 64 huisgezinnen, in asch en puin lagen. Tot overmaat van ongeluk waren bij het uitbarsten van den brand bijna al de hoofden der gezinnen afwezig; de gegoeden op de verpachting der losse landen alhier, de arbeiders ginds en her op 't veld. Op de eerste mare snelden onverwijld eenige brandspuiten van hier en hebben met de grootste inspanning medegewerkt om te behouden wat nog te behouden was. De van huisvesting beroofden zijn, voor zoo ver zij geen onderkomen konden vinden, in de school te IJsselmuiden opgenomen. Gelukkig was het vee reeds in de wei; er zijn slechts drie varkens en eenige kalvers en geiten verbrand.

Grofhorst is ruim veertig minuten van hier gelegen aan het Ganzediep; men kon, ondanks de felle zonneschijn, van de kaaijen de vlammen duidelijk zien opstijgen.

Gisteren voormiddag heeft de heer gouverneur dezer provincie het tooneel der ramp in oogenschouw genomen, en van de vaderlandsche mildadigheid is voor de slagtoffers tegemoetkoming in zoo veel leeds te verwachten.

(*K. Ct.*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 10 Mei. De discussie in de nationale vergadering ter zake van de expeditie naar Italie gaat steeds voort, zonder tot eenig resultaat te leiden. Woensdag, ten gevolge van het in de avondzitting voor het ministerie ongunstig besluit, was men overeen gekomen, de beraadslaging tot den volgenden dag te verschuiven, vermits het gouvernement had aangekondigd dat het waarschijnlijk depêches van den generaal Oudinot zou hebben ontvangen. De beraadslaging is dus natuurlijk heden wederom hervat, maar de depêches en berigten zijn nog zeer onvolledig, zoodat er na eene vrij hevige woordenwisseling tusschen Jules Favre en Ledru Rollin, waaraan ook de generaal Bedeau deel nam, besloten werd, de discussie morgen voort te zetten.

Op aandrang der Vergadering heeft de heer Drouyn de l'Huys echter nog mededeeling gedaan van een officieele depêche, en de minister van oorlog las nog een ander stuk betreffende de expeditie naar Rome voor; beide behelsden weinig meer nieuws, dan reeds bekend is. Het verlies door de Fransche troepen geleden wordt zeer verschillend opgegeven. Men zegt dat er 50 gesneuvelden zijn geweest.

(Naar luid van verschillende brieven wil men grond hebben tot het vermoeden, dat generaal Oudinot den 5 of 6 Mei Rome was binnen gekomen. Op het naderen der Napelsche troepen, zouden de Romeinsche driemannen zich onder de bescherming der Franschen hebben gesteld.)

De zitting was ook nog om eene andere reden onstuimig. De president, waarschijnlijk een aanval vreezende, had eene versterking van twee batailjons verlangd, maar slechts één werd hem gezonden. De generaal Forest, die in last had het andere te bezorgen, bleef daarmede in gebreke, zeggende dat hij daartoe alleen bevelen verwachtte van den generaal Changarnier. De heer Marrast beklaagde zich hevig over dit niet nakomen zijner gegeven orders, en de Berg maakte van deze gelegenheid gebruik om zijne vitlust bot te vieren. Considérant, niet tevreden met het ministerie in staat van beschuldiging te hebben gesteld, wilde ook den generaal Changarnier hetzelfde lot doen deelen. Andere leden van de Montagne wilden de officieren, die weigerachtig gebleven waren, doen afzetten. De Vergadering maakte ten slotte een einde aan deze debatten en ging tot de orde van den dag over namelijk tot de hier boven gezegde discussien over de aangelegenheden van Italie.

— De heden bekend gemaakte depeche van den generaal Oudinot luidt aldus: »Onze gekwetsten, ten getalle van 159 vertrekken per *Sané* naar Bastia. De Napelsche troepen zijn naar Rome op marsch; het Fransche leger zal voor hen de stad bezetten. Niets kan een denkbeeld geven van den moed onzer soldaten."

— Men leest in de *Constitutionnel*: Men zegt dat vele

honderden Franschen en Polen onze troepen van achter de barrikaden bestookt hebben. De Lombarden, die op hun gegeven woord ontslagen zijn, hadden hun eed verbroken en de wapens tegen ons opgevat. Ons leger zou, bij zijne intrede in Rome een groot aantal krijgsgevangenen hebben gemaakt, waaronder evenwel slechts vijf Romeinen. Twee leden van het driemanschap hebben met den generaal Oudinot willen onderhandelen en Mazzini, die er zich alleen tegen heeft verzet, is een vreemdeling.

Men verhaalde heden ter beurze dat de Fransche generaal op verzoek dier beide driemannen Rome was binnengekomen, nadat de bewoners van Rome zelven de barricaden hadden weggenomen; een ander berigt meldt dat de heer Accursi, buitengewoon gezant van het Romeinsch triumviraat, gisteren morgen met den heer de Lesseps naar Rome was gereisd met het doel om de bijeenroeping van eene nieuwe Vergadering te bewerken, waarin de wensch des volks zou vernomen worden aangaande den regeringsvorm, dien het begeerde; intusschen zou door de vreemde troepen een *status quo* in acht genomen worden. Het geestelijk gezag des H. Vaders zou buiten alle beraadslaging blijven en door Frankrijk worden gewaarborgd.

Dit alles is evenwel slechts gerucht, en wordt van verschillende kanten ook weersproken.

Men verhaalt dat een der instructiën van den heer de Lesseps ook inhoudt een verzoek aan den generaal Oudinot om alle Franschen die te Rome de wapens tegen hunne landgenooten hebben gevoerd, magtig te worden en naar Toulon te laten overbrengen, waarna zij te Parijs voor een krijgsraad zullen teregt staan.

Het *Journal des Débats* bevat eene correspondentie uit Rome, waaruit blijkt, dat de Franschen geenszins die stad zijn binnen gerukt, maar dat het gevecht uitsluitend buiten de poorten is geleverd.

Het dagblad houdt mede voor onwaarschijnlijk dat de Franschen bij een later aanval de stad zouden zijn binnengerukt.

— Parijs heeft een kalm voorkomen. Men heeft noch gisteren noch heden eenige openlijke verstoring der orde bespeurd. Evenwel is men niet geheel gerust over het behoud der goede orde. Het is bekend, dat geheime clubs alle nachten vergaderen en tegen de aanstaande verkiezingen een nieuwen opstand beramen. Het is te hopen dat deze misdadige pogingen zullen afstuiten op de goede gezindheid van de groote meerderheid der Parijsche bevolking en op de krachtige voorzorgsmaatregelen der regering. Er zijn troepen van Versailles ontboden om de bezetting der hoofdstad te versterken.

— Voor eenigen tijd werd te Parijs een Socialistisch feestmaal aangekondigd, waaraan men den naam van het priester-banket gegeven had. Er waren zeer veel werklieden, vrouwen en kinderen tegenwoordig. Van priesters echter — geen spoor, indien men hiervan *drie* gesuspendeerde geestelijken uitzondert, die men daar onder de menigte heeft opgemerkt. De uitgebragte toasten dragen het kenmerk van het toppunt van waanzin en goddeloosheid.

— Betreffende de inhechtenisneming van den sergeant-majoor Boichot leest men nog het volgende:

»Des avonds van den dag waarop Boichot was gevangen gezet eischte het 1e bataillon van zijn regement met nadruk de reden daarvan te weten, en toen men hun antwoordde dat dit was omdat hij eene kandidatuur aangenomen had, gaf dit aanleiding tot een hevig misnoegen, 'tgeen zoo zeer toenam dat terstond het plan gevormd werd om hem te bevrijden. Onder officieren en soldaten, alle in hunne hemdsmouwen, grepen spaden, mokers en schoppen, stieten de deur in, maakten bres in den muur roepende: »Leve de Republiek! weg met de tyrannen, wij willen ze niet meer!" Boichot weigerde hen te volgen. »Ik dank u vrienden, zeide hij; men zou kunnen denken aan een komplot; laat mij gerust"; maar men voerde hem met geweld weg onder het bewijzen van eene uitbundige geestdrift; een oogenblik daarna vond Boichot echter gelegenheid om te ontsnappen en keerde naar zijn kerker terug.

»Intusschen komt de bevelhebber aan, en met hem de officieren; nu verdubbelen de kreten: »Wij eischen de vrijlating van Boichot!" De commandant beduidde hun, dat hij op last van Changarnier gevangen was gezet, dat het met zijn toedoen niet was geschied; dat hij evenwel naderhand zijn invloed ten gunste van Boichot zou aanwenden. Daarop volgde een hoerra: Weg met Changarnier! Wij moeten eene hervorming! Leve de Republiek! De bevelhebber trok zijn degen. »Leve de Commandant!" riep toen het bataillon. Leve de Commandant! Weg met den degen!"

»De kolonel kwam vervolgens op de plaats der opschudding aan; hij laat de wacht uitrukken en geeft bevel het geweer te vellen. De wacht doet zulks en blijft onbeweeglijk. De kolonel beveelt nu dat twintig man per kompagnie met hunne wapens voorwaarts zullen treden; maar niemand komt. Een luitenant doet de woorden hooren: »Laat ons het 42ste regement gaan halen om al die schelmen te vatten."

»Nu ontstond er een hevig tumult; de bevelhebber werd in de algemeene verwarring de jas gescheurd; de adjudant verliest een zijner epauletten; de luitenant is verpligt, zijn degen weder in de schede te steken, om ernstiger gevolgen te voorkomen; men maakt zich meester van den kommandant en sluit hem met geweld in de rapport-zaal op. De kolonel, omringd van de garde, doet nu een ernstig vertoog aan de soldaten, en vermaant hen om naar hunne vertrekken terug te keeren. Maar zij wilden niet heengaan voor dat Boichot in vrijheid was gesteld. Des avonds ten 11 uur was alles rustig.

»Den volgenden dag vormden zich groepen van misnoegde soldaten op de binnenplaats; de officieren trachten de gemoederen tot bedaren te brengen, doch te vergeefs. Ten 7 ure liet de kolonel een carré vormen, plaatste zich in het midden en poogde de manschappen tot onderwerping te brengen door het houden van eene aanspraak, doch deze bragt mede geen bevrediging aan.

»De keur-compagnien worden gelast de wacht te betrekken voor het Elysée bij Bonaparte. Maar daar men vernomen heeft dat vijf voltigeurs en carabiniers zijn aangewezen om de cellen der Abdij te betrekken, verklaren de keur-compagniën openlijk dat zij niet zonder deze manschappen willen vertrekken. De kommandant ziende dat er niets aan te doen was gaf hun den zin, waarop zij het gegeven bevel gingen volvoeren.

»Terwijl dit gebeurde werd Boichot weder naar de policiekamer van het batailjon gebragt, want geheel het batailjon had verklaard, dat zoo men Boichot in de Abdij wilde opsluiten, het zich daartegen in massa en met de wapens in de vuist zou verzetten.

»De democraten van het 7e regement herhalen thans, dat zij, zoo men hen van Parijs verwijdert, op hun weg de troepen zullen opruijen en in hunne nieuwe garnizoensplaats proselyten zullen werven voor de *democratische en socialistische Republiek*."

ENGELAND.

LONDEN, 9 Mei. In het huis der lords zijn de beraadslagingen over de tweede lezing van het ontwerp tot wijziging der scheepvaart-wetten den 7 dezer begonnen. Men had verwacht dat lord Stanley zich aan het hoofd der bestrijders van het ontwerp zou plaatsen; deze is echter vervangen door lord Brougham, die eene uitvoerige rede tegen den voorgestelden maatregel heeft uitgesproken. Hij merkte daarbij aan dat hij steeds een voorstander van het stelsel van vrijen handel bleef, maar zich tegen de voorgedragen opheffing van een gedeelte der beschermende verordeningen omtrent de scheepvaart moest verklaren, omdat zijns inziens het stelsel van vrijen handel volstrekt niet in een noodzakelijk verband stond met de vrijheid van scheepvaart, en uit de bewilliging van deze laatste groote nadeelen voor de belangen des rijks zouden kunnen voortspruiten.

Hij betoogde voorts dat de de Britsche scheepvaart, waardoor jaarlijks meer dan 16 millioen ponden sterling in omloop worden gebragt, regt heeft op bescherming; dat deze worden benadeeld, en dat dit zou kunnen aanleiding geven tot verzwakking van de magt van Engeland ter zee, iets dat men vooral in den tegenwoordigen tijd zorgvuldig behoorde te vermijden. Ook Lord Colchester en de Graaf van Ellenborough hebben den maatregel bestreden, die daarentegen door den minister Lansdowne, graaf Granville en den hertog van Argyle verdedigd is.

De beraadslagingen zijn den 8sten Mei voortgezet en hebben tot in den vroegen morgen voortgeduurd. Alsteen is men, nadat lord Stanleij ten slotte het ontwerp nog met kracht bestreden had, tot de stemming overgegaan; daarbij is met 173 tegen 163, en dus slechts met eene meerderheid van *tien* stemmen, tot de tweede lezing besloten. Vrij algemeen houdt men het daarvoor dat ook de derde lezing van het ontwerp bij de lords doorgaan en hetzelve alzoo zijn beslag erlangen zal, echter niet zonder bij de behandeling in comité nog eenige wijzigingen te hebben ondergaan.

In de zitting van het huis der gemeenten van den 7den is met 278 tegen 185 stemmen besloten tot de tweede lezing van het door de ministers ingediende ontwerp van wet, strekkende om den door de leden van het parlement af te leggen eed in dier voege te wijzigen dat ook Israëliten dien eed zouden kunnen afleggen en derhalve als leden der vergadering zitting nemen.

— Londen beslaat tegenwoordig 65 Engelsche vierkante mijlen. Dertien gas-compagnieschappen verlichten die stad tot in de afgelegenste wijken. Derzelver kapitaal bedraagt 3½ millioen p. vl., en het jaarlijks dividend omstreeks 200,000 p. vl. Londen verbruikt jaarlijks 3,200,000,000 kubiek voeten gas. Vroeger kostte de 1000 kubiek voet 14 schell., thans slechts 6, en voor de stads-lantarens betaalt men slechts iets meer dan 3 sch.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 11 Mei. Te Neuss zou den 9den de Landweer gekleed worden. Doch er is in 't geheel maar een man opgekomen, en ook deze is vroegtijdig ongekleed naar huis gekeerd.

— Te Dusseldorp heeft het graauw de gevangenis opengebroken. Een der aldus bevrijde personen is weinig oogenblikken daarna door een kogel gedood.

— De Hongaarsche landdag schijnt nimmer den keizer van Oostenrijk vervallen te hebben verklaard. Het Russisch naar Hongarije bestemde leger moet 170.000 man, het Hongaarsch 160.000 man tellen, volgens de *A. A. Z.* waaronder 24,000 Ruiters en 250 kanonnen.

FRANKFORT, 10 Mei. Het voorstel om de bevolkingen, die in weerwil hunner regeringen de invoering der rijks-grondwet willen doordrijven, daarin te ondersteunen is met 188 tegen 147 stemmen aangenomen.

De vergadering heeft ook eene commissie van 12 leden benoemd om den rijksbestuurder aan te sporen, ten spoedigste een nieuw ministerie te benoemen. Zijn antwoord is haar alles behalve bevredigend voorgekomen.

ITALIE.

De berigten die in de Italiaansche bladen voorkomen betreffende het gebeurde te Rome dragen zoo zeer het kenmerk van overdrijving, dat men er zelfs niet bij kan stilstaan. Zoo wordt b. v. het Fransche troepen geleden verlies door de op 1500 man begroot, en zou Rome beschermd worden door 60.000 welgewapende strijders.

Van Mestre wordt gemeld, dat de Oostenrijksche troepen begonnen zijn die plaats te beschieten, zonder evenwel tot dusverre veel schade aan te rigten.

Livorno heeft zich nog niet onderworpen. De verdedigings-commissie is ontbonden, en door eene andere vervangen, bestaande uit den luitenant-kolonel Guarducci, president, den majoor Viva en tien andere leden door den president te kiezen. De stad is rustig. De kanonnen zijn naar binnen gehaald.

HANDELSBERIGTEN.

MIDDELBURG, 10 Mei. Bij eenen kleinen aanvoer van Granen ging er heden in den handel niet veel om, daar koopers algemeen lager gestemd waren en houders meestal vorige week prijs wilden hebben, men kocht ter Beurze de puike Zeeuwsche Tarwe aan ƒ 8,20 en 8,30 pr. Mud, mindere soorten zijn niet verhandeld, daar men die boven prijs hield, jarige Zeeuwsche wierd aan ƒ 8,75 pr. Mud verlaten, zonder koopers aan te treffen. Puike Jarige Walchersche wierd door gebruikers aan ƒ 9 gekocht. Puike Nieuwe Walchersche is van ƒ 8,20 tot 8,60 naar deugd gekocht; een enkele gebruiker heeft nog ƒ 8,75 betaald, mindere soorten zijn niet verhandeld. Zomer niet ter veil.

Rogge weinig ter veil, puike soort ƒ 5,20 a 5,10 pr. Mud geplaatst. Winter Garst 10, Zomer 25 Cs. hooger afgedaan. Puike Winter ƒ 3,70; Dito Zomer ƒ 3,50 pr. Mud. Gort zonder prijsverandering.

Walch. Witteboonen waren algemeen begeerd aan ƒ 8 pr. Mud hadden puike soorten grage koopers. Dito Paardeboonen ƒ 4,25 en 4,40 gekocht. Dito Groene Erwten ƒ 6,25 a 6,50 na kwaliteit betaald.

Vreemde Boekweit ƒ 159 pr. Last verkocht. Raap-Olie ƒ 43,50. Patent-Olie ƒ 45,50. Lijn-Olie ƒ 42. Lijn-Koeken ƒ 8,50 pr. 104 stuks.

ADVERTENTIEN.

(1308) Na een smartelijk lijden overleed heden tot mijne, mijner kinderen en behuwdkinderen innige droefheid mijne beminde dochter MARIA, in den ouderdom van ruim 32 jaren.

AMSTERDAM, den 8 Mei 1849. — WED. G. BROUWER, *Geb.* VOLKERS.

Strekkende deze ter algemeene kennisgeving aan vrienden en bekenden zoo binnen als buiten deze stad.

Een Tuinman van goed gedrag, voorzien van gunstige getuigenis, en bekwaam voor de Broeijerij, Moeserij, het snoeijen en het aankweeken van BLOEMEN, kan geplaatst worden. Brieven *franco* aan het adres van A. B. bij de Boekdrukkers Gebr. VAN LANGENHUYSEN, te *'s Gravenhage*. (1307)

(1286) Op den 15den en 16den dezer maand zullen de Boekhandelaars J. J. THYSSENS & ZOON te *Leyden*, Verkooping houden van eene fraaije en belangrijke verzameling van **BOEKWERKEN**; bestaande in Godgeleerde, Regtsgeleerde, Natuur- en Geschiedkundige, Reis- en Levensbeschrijving en Mengelwerken, benevens eene verzameling van Kaarten, Teekeningen en Prenten, alsmede eene Electriseer-Machine; benevens eene later bijgekomene *aanzienlijke partij Teekeningen*. Een zeer groot gedeelte der Boekwerken zijn heerlijk en naar den laatsten smaak ingebonden. Meerendeels nagelaten door wijlen den Wel-Eerw. Heer C. WINKELAAR, in leven *R. K. Pastoor te Nieuwkoop*, te *Gouda* overleden, en den Wel-Ed. Heer J. TOMAS, in leven *Notaris te Leyden*.

☞ De Catalogussen zijn bij de onderstaande Boekhandelaars te bekomen: Amsterdam, *Schleijer en Zoon* en *van Langenhuysen*; 's Hertogenbosch *Gebroeders Verhoeven*; Rotterdam, *van Belle* Utrecht, *van Rossum*, alsmede bij de Uitgever op *franco* aanvrage. — De Verkooping zal gehouden worden in het Logement *de Zon*, op de Breedestraat te *Leyden*, waar alles op den 14den Mei zal te zien zijn.

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.